

काठमाडौं, नेपाल

शमकामना

गोप्य धान दिवस नाथ गोपाई महोन्वक्ता अवसरमा सम्पूर्ण द्विविहीनी नाथ दामुभाइहरुमा हार्दिक शुभकर्मना अक्त गरेक्छ । धान उत्त्वाइनमा घृती गरी राष्ट्रालाई शाक्त्युक्ता र आत्मिभरतालाई उच्चलु इन यस दिवसले प्रेरणा गिराएँ भयने कामना समेत गरेक्छ ।

नागरिकको आश्रयभूत व्यापक सुरक्षाको प्रतीकान्त मग्नु लोक कल्याणकारी सम्प्रयोग प्रमुख दायित्व हो । सोहि अनुलेप हासो सविधानने व्यापक सम्बन्धी हक्कलाई मानिएका हक्कको उपयोग व्यवस्था गरेको छ भने नारायणिको क्षेत्र आधिकारक, व्यापक सुरक्षा र व्यापक सम्प्रयोगलाई कुनौनी आधिकारक सम्पर्क गर्न सरकारसे शात्र आधिकारक तथा ताथ व्यापक सम्प्रयोगलाई जानकारी देन, २०७५ जारी गरी कामनावनामा ल्याएको छ । व्यापरीगै, खोकमरीको उन्ह्य गर्ने लगावनाका दीगे विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने हासिली अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिनिधित्व उनकाँको छौं र सोको लाभ प्राप्तिका लागि हामी भगवार छौं । कृपी विकास राज्यानि, वडाले व्यापक योजना र आधिकारक योजनाहरूको कार्यान्वयन मार्फत खाच तथा योष्ठा सुरक्षाको व्यवस्थामा मुश्यांत व्यापक योजना नीति छ । अब तोटी खोके पहेन, खोकले कोटी घैनैन् भन्ने यसकर्को मन्यकलाई व्यवसायिक सम्पर्क गर्ने प्रमुख व्यापक सुरक्षाको उत्तराव नदा उपलब्धतामा बढि, विनरण प्रणालिमा सुधार र उचित उपयोग मार्फत आयात न्यूनीकरण गर्दै स्थानान्तरमा आन्तरिक भरता र दीगे आचार तथा योष्ठा सुरक्षा कायम गर्ने नीति सरकारले लिएको छ ।

नेपालको खन्दशमा बात तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चताका लागि अधिकांश नेपालीको आशारंभूत बाय वस्तुको गांठको रूपमा रहेको धारा एक बहत्वपूर्ण इ समानीतिक ज्ञानी हो । पगार्बुकाङामेरेखि वै नेपाली भाषामा शार्थिक, भासाजिक र मासूमीतिक महत्व बोकेको धारा तथा पार खेती नेपाली भाषाज्ञो जीवन प्रदृष्टिको अभ्यास गरेको छ । धारा को उत्पादन र उत्पादकतामा होने घटनावै देखाले शार्थिक विभिन्न व्यष्टि अवसर गर्ने मानवज्ञाने धारा आयीको महत्व गरिएर स्मरणा जैसै विशेष रहेको छ ।

जनसंख्या बढ़िको अनुपातमा भाष्यनवाचको उत्पादन बढ़ि हुन नमकदा थाग जनूमारको आपूर्ति आलारिक उत्पादनबाट पूर्ण हुन नसलेका कारण वर्तीयी ढूँढ़ भगवारी भाषा तथा चामल आशात्मा झाँचिनु परेको छ । र वस्त्रे परिवर्तनता समेत वडाएको छ । पैदिल्ला केहि वर्षहरूमा जनताको आधिक अवस्थामा भएको सुधार तथा दृग्मात्र तथा विकट क्षेत्रहरूमा मडक अम्बालाको विस्तार । र सहज पहुँचका कागण नेपालीको दृवै छाक भात खाने प्रचलन बढेको छ । यससंगै यसिनो चामलको उपभोगमा भएको बढिले धान, चामलको मागाना ठोक बढ़ि हुँै गाल्ले छ । यसै नश्लाई दूरीगत गरि नेपाल सरकारले मध्यै शालान यानिले रुपमा रोको थानको उत्पादन बढ़ि गरी देशमा दीपो छाप सूक्ष्म काथम बने विध्यवासी उच्च प्रायोगिकतामा राती नीति तथा योजनाहरू कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । शिशाङ्ग शृंखला विस्तार, धान आदीमा अनुसन्धान र विकास, साइबियल दरमा गुणमूलीय वीडू तथा बलसाधारको व्यवस्था, प्राविधि विस्तार, यार्बानीक वितरण प्रणालीमा सुधार, व्यूनतम सम्बन्धमा लायान्वयन, बाली बीमाको प्रबढान, जलवायापीकी प्रविधिकी विकास, धान उत्पादन तथा बाजारीकरणमा निजी तथा सहकारी थेट्रिको संलग्नता, भाको यानिको सुधारणयोग गरी लूपी यातीषीषी अन्वयन जस्ता विधयना वहामान मध्यकाल जोड़ एिएको छ । याथै, खानापानमा मुद्दाएँ एम् ब्लू खात तथा धोण योग्यता सुखाकाल लाग्नी गया तथा उच्च पहाडी शेत्रमा मध्यतप्तपूर्ण गडेका प्रायोगिकतुल्य रैख्याने तत्त्व खानानीय आदीको संरक्षण, उत्पादन विधिविकलण, बाजारीकरण तथा प्रबढानका लागि विशेष कार्यक्रम समेत रक्षणालामा गरिरहेको छ । बलबायु परिवर्तनका कारण धान लगायतका शालीहरूमा परेको नकरात्मक अवरकरो चूनीकरण गरी धानको उत्पादन र उत्पादकवामा बढ़ि गर्न जलवायापीकी प्रविधिको अनुसन्धान र विकास सरकारको प्राथमिकतामा परेको छ । तथापि, कृषि तथा खाद्य सुखा लाम्वाकी विषय संघ, प्रदेश सरकार र स्थानीय नकारो अधिकारक सुचियाँ राखेको मन्दिरांगा देशमा दिगो खाद्य सुखा लाम्वाकी आत्मविनाशना कायन गर्न तिनै तहको सरकारहरूको सम्बन्धव्यापक प्रधान व्यवस्थापनी छ । तरस्य शीघ्रो खाद्य सुखाको प्रबढानमा योगदान गर्न म प्रतेश सरकारहरू तथा स्थानीय तहहरूलाई नेपाल यस्कार्गले बिएको नीठिहरूको यफकल कार्यान्वयनको लागि हातेमालो गरी शिथि बहन आद्धाल गर्न चाहन्दू ।

यातिरेका विवरणापाई महामारीका रूपमा फैसिलेको कोरोना भास्टर्स कोंपिड-१० का कारण तापा अधिक थेक्का अधिकांश गतिविधिहरु लच्चालगामा काठिनाई परिसरको छ । ब्रांजमान्सामा हाली झब्बेरिएको यस प्रतिकूल अवस्थामा आदि नथो पोषक तुरंताको सुनिश्चिताना, रोगार्गारीको लिजना, आदि आपूर्ति थूँडाकृत अवस्थापनका लागि कृती दैरेमा पथ त्रिभुमेवारी योग्यैको छ । यसका लागि धनको प्रबढ्दन तथा धनां मूल शुद्धिकारक सुदूरीकरण एक सहयोगी थिए हनुसन्ने त्रिवास लिएरो छु । अशिक्षा जनताको जीविकामार्ग जीविको र गार्डियर अंथरतन्त्रे एक प्रमुख आधारको रूपमा यसको धारको उत्तापकत्व थुङ्का सर्कार नै कोंपिड १० का कारण अंथरतन्त्र पर्यंत नकरान्तक असर कम गर्ने आकृत तरिका द बाइजनेस आर्टिस्टिस्टराला त्रायित गर्न लाग्न सक्छ हो छ ।

कृष्णां आश्रितं प्रतिक्रात्मकं दिवस्यो रुपम् "धौत उत्पादनाम् वृद्धिं शादा सुरक्षा, आत्मनिर्भरता र रम्मटि" मूल नाटकां साथ यस्त वर्षं बनाइने रात्रिय शान नवा रोपाई महात्मवाले धौत उत्पादनाम् वृद्धि गरी राष्ट्राङ्काई शादासुखा । आत्मनिर्भरता उन्मुख गराई "समृद्ध बेपाल, सुखी बेपाली" को हासी आकाङ्क्षा पूरा गर्न योगदान गर्न छ भन्ने विचार सिल्पीको छ ।

अन्तिमा, शान्तार्थीको उत्तरादेव दुर्दिलापन आवृत्ति बुझ्या, आर्त्तिवर्गतार्थी गर्न समृद्धि शाश्वत गर्न महत्वपूर्ण योग्यतामा पुनरे दुदा नेपाल मरकारले जागी गरेको क्रमेभित्र १९ को स्वास्थ्य सम्पर्कहरू बालाना गरी रास्ट्रिय धारा तात्काल रोपाई नस्तोलाल्च, २०७८ मा सातात्र दिव्यादीहीनी तात्काल दाराजामा छहरूमा हारिकं आवाहन गर्दछ।

मा. वस्त्राकुमार विनायक
मन्त्री

सिंहदरबार, काठमाडौं
ईमेल: basanta @hotmail.com

नेपालको स्थानीय एवम् पोपोग मुद्दाहासा प्रस्तुत भाषानान् शारीरिको रूपमा आनको ढलेख्य भूमिका गरेको छ। नेपालको कुल गहराकृ उत्पादनमा धानको करिंग ५ प्राचीतश योगदान रहेकोले राष्ट्रिय अर्थव्यवस्थामा विशिष्ट महत्व रहेको छ। मानवको जननिरीक्षण भूमध्यस्थान क्षेत्रमा धान आमलोको प्रयोग हुने हुंडा लाङो समाजमा धानको विशिष्ट सामाजिक, साम्योजिक एवम् प्रार्थक महत्व रहेको छ। धानबाटीकै व्यापारामध्यक महान्तिर्णाली थप उत्पादन गर्दै व्यापारामध्यकरणको माध्यमद्वारा उत्पादन तथा उत्पादकल्प बढाइ गर्ने उद्देश्यका साथ आवा २०११/१२ मा अन्तर्राष्ट्रिय आन वर्ष (International Year of Rice, 2004) को सञ्चार पारेग नेपालमा लगान १५ ग्राम गरीबियाँ धाइ दिवस तथा रोपाई महोत्सव भएडुन घोषणा गरिएकां थिए। यस सङ्दर्भमा ‘धात्र उत्पादनमा बढि’ भाषा सुरक्षा, आत्मविभर्तरा र समृद्धि’ भन्ने मूल नाऱ्याका तात्पर्य यस वर्ष राष्ट्रिय प्रधान दिवस तथा रोपाई महोत्सवमा लागिएको सङ्दर्भमा साम्पर्ण दृष्टिभाव तथा दिव्यांशुकालीनरूप लाङोकै शाभकामाना व्यक्त गर्ने चाहाउँ।

जनताको आर्थिक अवस्थामा आएको युद्धात्मक करण नेपालीले क्रम शक्ति बढाउन तथा दुर्गम नेता विकाट होयेहरूमा मडक मञ्जलाले विभास्तर्याँ भएको सहज वजार मध्यसंचार कारण चामलको उपगांगमा माथीको बृद्धिको करण बस्तीमै दूलो धाराराशी धान चामलको आधातमा खरिन्तु परेको छ। यसै नव्यालाई दूलीटानुगम गरी नेपाल सरकार कृषि नेता पश्चात्यांत्रिक विकास भवान्नायर र मानवन्का निकायहरूमा विनान्देशी नै पानको उत्पादन एवम् उत्पादकत्व बढाउँ एवम् प्रतिव्युत्पादनमुख्यमात्रक समता बढाउन विभिन्न नीतिगत सुधार गर्दै कायकेमहरू सञ्चालन हुँदै आएका छन्, जसलाई परिणाममा स्वरूप पहिलो ३० वर्षमा धान उत्पादनमा कौरब ६० प्रतिशत बढाउँ भएको छ। धानको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिका साथी जारीपै विकास, प्रविधि प्रमाण, यांत्रिकीकरण, धान भण्डारण, वजार पूर्वान्वय सुधार एवम् व्यूतम समर्थन मूल्यको कार्यान्वयन जस्ता कायकेमहरू कार्यान्वयन गरिएका छन्।

नेपाल हुँदै अनुसन्धान परिषद् भारतीय विद्यालयको जातवालको जातीय विकास तथा संबद्धताका कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् । धानबालीमा विद्यालयको जातीको बहुदो भावालाई सम्बोधन गर्न २ बटा उच्च उत्पादनालाई क्षमता भएका स्वदेशी हाइविड जागहरू सृजित भइलेको छन् । भारतीय विद्यालयको जातीय तथा ऐधानी धानमा जातीय मुधार तथा प्रबुद्धजातीक खिशालालापन समेत भञ्जालान भइरहेका छन् । भारतीय कृषकलाई यहान तथा सुलभ रूपमा अन्तरामा राशावानिक भए उपलब्ध गशउन आगामी आ.व. २०७३/७५ मा बाजेट बुँदि गरिएको छ । संघीय सरकारले प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरूको व्याहारिये र समन्वयमा धानबालीको व्यावायीकरण, वानिकीकरण तथा औद्योगिकीकरणालाई सञ्चालन पूर्वान्तर विशिष्टिकृत उत्पादन क्षेत्र कार्यक्रम अन्तरात प्रवेश, व्यक्त, जीव र स्पर्धाजोन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको छ । आगामी आ.व. मा ५९ बटा स्थानीय नहहरूमा धानको व्यावायिक खेती, मरिना नथा बासानादार धानको क्षेत्रकाल विस्तार, उत्पादन बुँदि, बजारीकरण र निर्वात क्षेत्रीयमध्ये व्यावायिक सहजायमा धानको मूल्य शुल्काको विकासको लागि धान उत्पादन प्रबुद्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संघीय सम्बन्ध अन्तरात बाजेट हस्तान्तर भएकमहेको छ । उन्नत बीौद विजनका भाग प्रयोगाल ५५ देखि ३० प्रतीतात उत्पादकल बुँदि गर्न सारिको तथ्यालाई सम्बन्धजार गर्दै धानको क्षेत्र बीौद र उन्नत बीौद उत्पादनमा प्रोत्साहन अन्तरात तथा उन्नत बीौद प्रयोगकालालाई भूम्य अनुदान कार्यक्रम कार्यालयमा त्याजाउनेको छ । बीौद उत्पादनालाई स्थानीयकरण एवं बाजारीकरण गर्न संघर्ष, एवेंजर र स्थानीय तहहरूसँग सञ्चालन द्वारा नर्थी र बैटे प्रदेशका २३१ बटा स्थानीय नहहरूमा बीौद विजन आवायालभर कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । किम्बाहाल हालाहाल प्राप्तिस्थिरी बनान बचत शुरूहित गर्न आवायालीना न्यूतात सम्बन्ध मूल्य एकम बीौद भीमा कार्यालयको व्यवस्था गरिएको छ । त्यसै गरी कृपी यत्नालाई प्रयोग गर्ने उत्पादन लागत बढाउन तीन तहको सञ्चालनकाल बीौद यानिकारण प्रबुद्धन तथा प्रविश्य प्रसारालाई कार्यालयमध्ये चयनमा निर्देश दिइ ।

विश्ववाचापी महामारीके हपसा फैलिएको कोटि७-९ का कारण हाल राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय असंतत, जीवन पद्धति र दिनचारीमा समेत नकारात्मक थरेसर परिरेको छ। यस प्रायिकूल ग्रन्थाङ्काङ्क्षाका नया पोषण सूखाको सुनिश्चितता, रोगनारोको लिनान्वा, बाल जार्झिणी शुद्धालाई धए अव्यवस्थत गर्नुपर्ने चुनौति थपिएको छ। माथी नेपाल मरकारों तारीगारोको कोटि७-९ बारेको नज़वाचाप्यहरू मापाण्डुको पालना गर्दै भएर यसको अव्यवस्थाको अवधि तरीको असाधारण रूपात्मक रूपात्मक अवधि अस्तित्वमा आपूर्ति भएको छ।

"बाबू कोहीं भोकीं पैरेव, भोक्के कोहीं मैदौन" भले सरकारको संकलनसँग जावान्यवन गर्न तेपाल सरकारको प्रमाणामा प्रमुख खाचान बालानीभन्दै उत्पादन तथा उत्पन्नवानामा बुझि, विनरण प्रजालीमा सुधार र उत्पादन उपयोग भारकृत शायात न्यूरिकरण दै बालान्मा आरम्भिन्नरता र दिगों खाए तथा पोषण सुरक्षाली लागि प्रयोग भएकराहु र स्पार्शीय तहाकूलको अलाला यसीकावाला वये प्रयोगको उत्तिर्थ यापित थोको छ । यस पृष्ठभूमिमा "बाल उत्पादनमा बृद्धि: बाल सुरक्षा, आत्मनिर्भरता र समृद्धि" भले मूल नारायण साथ यसाउन लागिएको १५ ई गोपीनाथ धान दिवस नया रोपाई महोत्त्व, २०७८ ले खाडबालीको उत्पादन बृद्धि भारकृत राष्ट्रिय अर्थनीतिमा धाप योगदान पुरी राष्ट्रालाई बाल सुरक्षा र आत्मनिर्भरता गराइ "समृद्ध विपाल, सूची बोलाई" को राष्ट्रिय आकाङ्क्षालाई हासिल गर्ने महत्वपूर्ण योगदान गर्न विवास व्यक्त गर्न चाहन्दै । अन्यथा, धानवानीको प्रबढ्दन भारकृत बाल सुरक्षा, बालान्मा आत्मनिर्भरता र मुक्तको समृद्धि हासिलमा योगदान पुर्ने भएको हुंस गर्दिया पाइ दिवस तथा रोपाई महोत्त्व, २०७८ हालोलाम्का साथ मनाउन समृद्धि देशवासी राजभाई तथा दिवीवाहीनीकूलाई हार्दिक आवश्यक गर्न्दै ।

धन्यवाद ।

ਅੜਾਂ ੬੫, ੨੦੭੮

मातृसत्त्वानिष्ठा
मा. वसुलकुमार नेपाल
नन्दी